

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РОБОТА МУЗЕЇВ
підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
освітньо-професійної програми «Музейний менеджмент,
культурний туризм»

Силабус освітнього компонента «КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РОБОТА МУЗЕІВ» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, за освітньо-професійною програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм».

Розробник: Чибирак Світлана Вікторівна, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, кандидат історичних наук, доцент.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 3 від 30 вересня 2021 р.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Надольська В. В.)

Зі змінами силабус освітнього компонента перезатверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри: (Гаврилюк С. В.)

© Чибирак С.В., 2022 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна/освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	02 Культура і мистецтво 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство Музейний менеджмент, культурний туризм Бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання <u>3-й</u>
ІНДЗ: немає		Семестр 5-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 40 год.
		Самостійна робота 52 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання – українська		Навчальний план 2020 р.

II. Інформація про викладача

Чибирак Світлана Вікторівна
 кандидат історичних наук
 доцент
 доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності
 Контактна інформація (0638536950, Chibirak.Svitlana@vnu.edu.ua)
 Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Культурно-освітня робота музеїв» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін і спрямований на формування у здобувачів освіти знань про культурно-освітню місію музею; форми та практики популяризації музеєм культурної спадщини; особливості різновікової музейної аудиторії та шляхи залучення її до культурного простору.

2. Пререквізити: «Вступ до спеціальності», «Історія музейної справи», «Музеєзнавство», «Експозиційно-виставкова робота музеїв», «Творчий феномен Лесі Українки», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Зв'язки з громадськістю», «Етика ділового спілкування».

Постреквізити: «Історія і практика екскурсійної діяльності», «Практикум з проектування екскурсійних і туристичних маршрутів», «Практика з екскурсійно-туристичної діяльності», набуті компетентності

можуть бути використанні під час проходження переддипломної практики, складання атестаційного екзамену, написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою є формування у здобувачів вищої освіти знань про соціальні функції музею (зокрема, освіти, виховання, організації вільного часу). Завдання: ознайомити здобувачів вищої освіти з складовими культурно-освітньої роботи музеїв, основами музейної педагогіки, теорії і практики музейної комунікації; формування навичок вивчення музейної аудиторії та організації роботи з нею.

4. Результати навчання (компетентності). Загальні компетентності. ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 7. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 9. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань та взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності. СК 4. Здатність до експозиційної, науково-фондової, культурно-просвітницької діяльності на основі професійно-профільованих знань. СК 5. Здатність забезпечувати обслуговування відвідувачів. СК 10. Здатність здійснювати взаємодію музейно-заповідної мережі, об'єктів культурної спадщини з туристичною сферою. СК 11. Комунікувати та співпрацювати з державними і громадськими організаціями, міжнародними музейними, пам'яткоохоронними та туристичними інституціями. СК 12. Здатність здійснювати дослідження попиту і пропозиції на ринку культурного туризму та формувати конкурентоздатний культурний продукт.

Програмні результати. ПР 15. Формувати план культурно-освітньої роботи та організовувати заходи з популяризації музейних цінностей, об'єктів історико-культурної спадщини, природних пам'яток з врахуванням потреб різних верств населення. ПР 16. Розробляти концепцію, структуру екскурсії; вміти проводити екскурсію на високому професійному рівні. ПР 19. Використовувати основи маркетингу в музейній та пам'яткоохоронній діяльності та укладати рекламно-інформаційні тексти. ПР 21. Робити презентації усно із візуальним супроводом, електронні презентації, відео-презентації, презентації.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (сем)	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Види та форми культурно-освітньої роботи музеїв						
Тема 1. «Культурно-освітня робота музеїв»: основні дефініції, мета і завдання курсу.	6	2		4		

Тема 2. Форми культурно-просвітницької діяльності музеїв.	12	2	4	4	2	УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 3. Музейна експозиція у культурно-освітній діяльності.	10	2	4	4		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 4. Роль екскурсій у культурно-освітній роботі музею.	10	2	4	4		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 5. Музейне свято як комплексна форма культурно-освітньої діяльності	12	2	4	4	2	УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 6. Музейний фестиваль як форма музейної комунікації.	10		4	6		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 7. Лекторії у музейній практиці.	10	2	4	4		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Разом за модулем 1	70	12	24	30	4	24
Змістовий модуль 2. Особливості проведення культурно-освітніх заходів для різних категорій громадян						
Тема 8. Музейна аудиторія та її вивчення	12	2	4	4	2	УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 9. Культурно освітня робота з відвідувачами різних вікових категорій.	10	2	4	4		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 10. Музей та інклюзія.	14	2	4	6	2	УО, РМГ, РЗ/К, Р / 4
Тема 11. Висвітлення культурно-освітньої діяльності музею у ЗМІ, сайті музею та в соціальних мережах.	8	2	2	4		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 2
Тема 12. Можливості культурно-освітньої інтеграції українських музеїв у вітчизняні та міжнародні музейні, пам'яткоохоронні та туристичні організації	6		2	4		УО, РМГ, РЗ/К, Р / 2
Разом за модулем 2	50	8	16	22	4	16
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60
Всього годин / Балів	140	20	40	52	8	100

*Форма контролю: УО – усне опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Опрацювати питання: «Роль клубів за інтересами у культурно-освітній роботі музеїв».

2. Порівняти дитячі програми українського та зарубіжного музею (узгоджується з викладачем).
3. Написати про сценарій музейного свята, яке можна провести у Волинському краєзнавчому музеї.
4. Опрацювати питання: «Особливості проведення культурно-освітнього заходу для осіб різного віку».
5. Опрацювати питання: «Ньюсмейкер у музеї».
6. Проаналізувати форми музейної комунікації.
7. Опрацювати питання: «Роль майстер-класів в музейній роботі».
8. Опрацювати питання: «Значення путівників, листівок для ефективної культурно-освітньої роботи в музеї».
9. Створити презентацію культурно-освітнього заходу (тема довільна).

IV. Політика оцінювання

Оцінювання здійснюється відповідно до “Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки” від 29 червня 2022 р. (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf) та з врахуванням політики щодо академічної доброчесності. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Поточна оцінка є сумою балів, які отримує здобувач вищої освіти за: поточну роботу з відповідних тем (40 балів). Максимальний бал за кожну з форм роботи визначається силабусом освітнього компонента. При цьому сума поточних балів за семестр становить 40 балів.

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати навчальні заняття, систематично засвоювати теоретичний матеріал та виконувати завдання для самостійної роботи, активно працювати на семінарах та лекціях, брати участь в обговоренні проблемних і дискусійних питань, відпрацьовувати пропущені пари.

Модульний контроль здійснюється відповідно до академічного календаря у письмовій формі за тематикою лекційних і семінарських занять (тестування, виконання теоретичних і практичних завдань). Максимум – 60 балів.

Викладач на початку вивчення курсу ознайомлює студентів із політикою оцінювання, визначає дедлайни (зазначаючи терміни здачі усіх видів запланованих робіт). Продовження дедлайну можливе лише у зв'язку з форс-мажорною ситуацією та за наявності документів, що її підтверджують. За поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) і за умови погодження з деканом факультету навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в тому числі і в online формі. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку

підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Студенти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); при виконанні завдань самостійної роботи вказувати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права. Недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час занять та проведення модульного контролю в цілях, якщо це не пов'язано із навчальним процесом.

Консультації надаються оффлайн (в аудиторії згідно графіку) та онлайн (через платформи Teams або Zoom, за допомогою електронної скриньки).

Окремі теми, змістовий модуль чи освітня компонента може бути перезараховано здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» від 29 червня 2022 р. (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC_%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Окремі теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перезараховані здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про підготовку здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти». Оцінювання здобувачів представниками підприємства, яке зафіксоване у дуальному робочому навчальному плані, враховується у кінці семестру вивчення ОК, програмні результати вивчення якого частково або повністю внесені до дуального робочого навчального плану.

V. Підсумковий контроль

Оцінку за екзамен викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти

Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються. Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової

(максимум 40 балів) та екзаменаційної (максимум 60 балів) оцінок. Складання екзамену відбувається в усній формі. Допускається не більше як два рази перескладати іспит: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

На іспит виносяться такі питання:

1. Висвітлення культурно-освітньої діяльності музею у ЗМІ.
2. Волонтерство під час масових культурних заходів у музеї.
3. Вшановування військових у музеях різного профілю.
4. Державні свята у музейному просторі.
5. Досвід проведення дитячих програм в українських музеях.
6. Етнографічні свята та ярмарки в музеях під відкритим небом.
7. Залучення молоді до культурно-освітніх заходів музею.
8. Історичні етапи розвитку культурно-освітньої роботи в музеях України.
9. Культурно освітня робота з відвідувачами дошкільного та молодшого шкільного віку.
10. Лекторії у музейній практиці.
11. Літературні вечори як форма роботи меморіальних музеїв.
12. Музей та інклюзійна освіта.
13. Музейна експозиція у культурно-освітній діяльності.
14. Музейне свято як комплексна форма культурно-освітньої діяльності.
15. Музейний фестиваль як форма музейної комунікації.
16. Музейні конкурси, олімпіади, вікторини, як спосіб стимулювання молоді до пошукової та творчої роботи.
17. Музейні уроки: співпраця школи та музею.
18. Наукові консультації, конференції та семінари як спосіб залучення професійної аудиторії до музею.
19. Ньюсмейкер у музеї.
20. Освітня програма в контексті виставкової діяльності.
21. Особливості проведення концертів у музейному середовищі.
22. Офіційний сайт музею та його соціальні мережі як ресурси для розміщення та поширення інформації про культурно-освітню діяльність установи.
23. Проєкт «Ніч в музеї» як одна з форм роботи з відвідувачами.
24. Релігійні свята в музеях, що зберігають сакральне мистецтво.
25. Розвиваючі форми роботи з музейною аудиторією (гуртки, студії, клуби).
26. Роль екскурсій у культурно-освітній роботі музею.
27. Роль майстер-класів у роботі з різними категоріями відвідувачів.
28. Специфіка проведення занять для учнів середньої освіти.

29. Театралізовані заходи, кіно перегляди, як форми залучення музейної аудиторії.
30. Урок історії в контексті музейної експозиції.
31. Форми культурно-освітньої діяльності музеїв.
32. Можливості культурно-освітньої інтеграції українських музеїв у вітчизняні та міжнародні музейні, пам'яткоохоронні та туристичні організації.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Анищенко О. О. Соціокультурна реабілітація інвалідів засобами музею. URL: <http://ap.uu.edu.ua/article/15>
2. Белофастова Т. Ю. Музей у системі сучасних комунікацій. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2009. Вип. 4. С. 36–39.
3. Білоус Н. Дитяча програма як складник музейно-виставкового проекту: практичний досвід реалізації. *Музейна педагогіка в науковій освіті: збірник тез доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ–Біла Церква*. Київ: Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019. С. 120–124.
4. Бондарець О. В. Освітні моделі музею та специфіка освітньої діяльності на сучасному етапі. *МАІСТЕРІУМ*. 2018. Вип. 71. Культурологія. С. 36–42.
5. Вишневська Г. Сучасні культурологічні проекти в музейних закладах. *Культурологічна думка*. 2016. № 9. С. 170–175.
6. Камбалова Я. Сучасний музей : інноваційно-освітні напрямки діяльності. *Історія в школі : наук.-метод. журн. для вчителів*. 2019. № 1/2. С. 28–32.

7. Карсим І. А. Культурно-освітня діяльність музеїв : навч. посіб. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2007. 112 с.

8. Ключко Ю. Актуальні стратегії і практики освітньої діяльності музеїв. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник тез доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ–Біла Церква. Київ: Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019. С. 51–55.

9. Постова К. Методичні основи створення спеціальних освітніх програм наукового спрямування за сприяння природничих музеїв. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник тез доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ–Біла Церква. Київ : Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019. С. 153–155.

10. Трофімук-Кирилова Т. М., Чибирак С. В. Інклюзивні практики у музейному просторі Волині. *Концептуальні проблеми сучасної освіти: ХХІХ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей*, Івано-Франківськ, 15 квітня 2020 р. Ч. 2. Дніпро: ГО «НОК», 2020. С. 60–66.

11. Удич З. Музейна педагогіка та інклюзія в контексті нової української школи. *Музейна педагогіка-проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали П'ятої науково-практичної конференції (28–29 вересня 2017 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник*. Київ, 2017. С. 108–110.

12. Харченко О. Б. Дитина в музейному просторі: аспекти освітньо-виховної діяльності в музеях художнього профілю. *Збір. наук. праць «Український музей»*. Київ, 2003. С. 198–206.

13. Харченко О. Теоретичні аспекти культурно-освітньої роботи з відвідувачами різного віку: розвиток музейної психології у музеях художнього профілю. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Музеєзнавство і пам'яткознавство. Том 3 № 1 (2020). С. 21–32.

14. Харченко О. Теоретичні аспекти культурно-освітньої роботи з відвідувачами різного віку: розвиток музейної психології у музеях художнього профілю. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Музеєзнавство і пам'яткознавство. 2020. № 3(1). С. 21–32.

15. Червоненко О. Освітня діяльність як елемент музейної комунікації. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник тез доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ–Біла Церква. Київ: Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019. С. 108–112.

16. Drotner Kirsten, Schröder Kim Christian. *Museum Communication and Social Media. The Connected Museum*. (Routledge Research in Museum Studies), 2017. 216 p.